Eiropas Parlaments
2019-2024

Ārlietu komiteja

2023/2118(INI)

7.7.2023

ZIŅOJUMA PROJEKTS

par cilvēktiesībām un demokrātiju pasaulē un Eiropas Savienības politiku šajā jomā — 2023. gada ziņojums
(2023/2118(INI))

Ārlietu komiteja

Referents: *Nacho Sánchez Amor*

SATURA RĀDĪTĀJS

Lpp.

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS 3

PASKAIDROJUMS 14

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

par cilvēktiesībām un demokrātiju pasaulē un Eiropas Savienības politiku šajā jomā — 2023. gada ziņojums
(2023/2118(INI))

Eiropas Parlaments,

– ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartu,

– ņemot vērā Eiropas Cilvēktiesību konvenciju,

– ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienību (LES) 2., 3., 8., 21. un 23. pantu,

– ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 17. un 207. pantu,

– ņemot vērā Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju un citus Apvienoto Nāciju Organizācijas līgumus un instrumentus cilvēktiesību jomā,

– ņemot vērā Starptautisko paktu par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām,

– ņemot vērā Apvienoto Nāciju Organizācijas 1948. gada Konvenciju par genocīda nepieļaujamību un sodīšanu par to un ANO Cilvēktiesību padomes 2020. gada 22. jūnijā pieņemto Rezolūciju Nr. 43/29 par genocīda novēršanu,

– ņemot vērā 1979. gada 18. decembra Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvenciju par jebkuras sieviešu diskriminācijas izskaušanu,

– ņemot vērā Deklarāciju par jebkādas uz reliģiju un ticību balstītas neiecietības un diskriminācijas izskaušanu, kuru pasludināja, pieņemot Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālās asamblejas 1981. gada 25. novembra Rezolūciju 36/55,

– ņemot vērā Apvienoto Nāciju Organizācijas 1992. gada 18. decembra Deklarāciju par to personu tiesībām, kuras pieder pie nacionālām vai etniskām, reliģiskām un lingvistiskām minoritātēm;

– ņemot vērā Apvienoto Nāciju Organizācijas Deklarāciju par cilvēktiesību aizstāvjiem, ko 1998. gada 9. decembrī vienprātīgi pieņēma ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālās asamblejas rezolūciju 53/144,

– ņemot vērā Apvienoto Nāciju Organizācijas 1989. gada 20. novembra Konvenciju par bērna tiesībām un abus tās fakultatīvos protokolus, kas ir pieņemti 2000. gada 25. maijā,

– ņemot vērā Apvienoto Nāciju Organizācijas Ieroču tirdzniecības līgumu, kas stājās spēkā 2014. gada 24. decembrī, un 1998. gada 5. jūnija ES Rīcības kodeksu attiecībā uz ieroču eksportu,

– ņemot vērā Apvienoto Nāciju Organizācijas 1995. gada septembra Pekinas deklarāciju,

– ņemot vērā Apvienoto Nāciju Organizācijas 2015. gada 25. septembrī pieņemto Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam, jo īpaši tās 1., 4., 5., 8. un 10. mērķi,

– ņemot vērā Eiropas Padomes 1997. gada 4. aprīļa Konvenciju par cilvēktiesību un cilvēka cieņas aizsardzību bioloģijā un medicīnā un tās papildprotokolus, 2005. gada 16. maija Konvenciju par cīņu pret cilvēku tirdzniecību un 2007. gada 25. oktobra Konvenciju par bērnu aizsardzību pret seksuālu izmantošanu un seksuālu vardarbību,

– ņemot vērā Eiropas Padomes 2011. gada 11. maija Konvenciju par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanu un apkarošanu (turpmāk — "Stambulas konvencija"), kuru ne visas dalībvalstis ir ratificējušas,

– ņemot vērā 1983. gada 28. aprīļa Eiropas Padomes Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas Protokolu Nr. 6 par nāvessoda atcelšanu,

– ņemot vērā Padomes 2020. gada 7. decembra Regulu (ES) 2020/1998 par ierobežojošiem pasākumiem pret nopietniem cilvēktiesību pārkāpumiem un aizskārumiem[1],

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 9. jūnija Regulu (ES) 2021/947, ar ko izveido Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumentu "Eiropa pasaulē", groza un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu Nr. 466/2014/ES un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2017/1601 un Padomes Regulu (EK, *Euratom*) Nr. 480/2009[2],

– ņemot vērā Padomes 2023. gada 20. februāra secinājumus par ES prioritātēm ANO cilvēktiesību forumos 2023. gadā,

– ņemot vērā Padomes 2020. gada 17. novembrī pieņemto ES Rīcības plānu cilvēktiesību un demokrātijas jomā 2020.–2024. gadam un tā vidusposma pārskatu, kas tika pieņemts 2023. gada 9. jūnijā,

– ņemot vērā ES rīcības plānu par dzimumu līdztiesību un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanu sievietēm ārējās darbībās 2021.–2025. gadā (*GAP* III),

– ņemot vērā ES stratēģiju par bērna tiesībām (2021.–2024. gads),

– ņemot vērā ES pamatnostādnes par cilvēktiesību aizstāvjiem, kuras Padome pieņēma 2004. gada 14. jūnijā,

– ņemot vērā 2009. gadā atjauninātās 2005. gada ES pamatnostādnes par starptautisko humanitāro tiesību ievērošanas veicināšanu,

– ņemot vērā ES pamatnostādnes jautājumā par nāvessodu, kuras Padome atjaunināja 2013. gada 12. aprīlī,

– ņemot vērā 2013. gada 24. jūnijā pieņemtās ES vadlīnijas lesbiešu, geju, biseksuāļu,

[1] OV L 410 I, 7.12.2020., 1. lpp.
[2] OV L 209, 14.6.2021., 1. lpp.

transpersonu un interseksuāļu (LGBTI) visu cilvēktiesību veicināšanai un aizsardzībai,

– ņemot vērā ES cilvēktiesību pamatnostādnes par vārda brīvību tiešsaistē un bezsaistē, kuras Padome pieņēma 2014. gada 12. maijā,

– ņemot vērā ES cilvēktiesību pamatnostādnes par nediskriminēšanu ārējā darbībā, ko Padome pieņēma 2019. gada 18. martā,

– ņemot vērā ES cilvēktiesību pamatnostādnes par drošu dzeramo ūdeni un sanitāriju, ko Padome pieņēma 2019. gada 17. jūnijā,

– ņemot vērā pārskatītās Pamatnostādnes ES politikai attiecībā uz trešām valstīm par spīdzināšanu un citu nežēlīgu, necilvēcīgu un pazemojošu rīcību vai sodīšanu, kuras pieņemtas 2019. gada 16. septembrī,

– ņemot vērā pārskatītās ES pamatnostādnes par dialogu cilvēktiesību jomā ar partnervalstīm/trešām valstīm, kuras Padome apstiprināja 2021. gada 22. februārī,

– ņemot vērā Komisijas 2012. gada 12. septembra paziņojumu "Demokrātijas un ilgtspējīgas attīstības pirmsākumi. Eiropas iesaistīšanās ar pilsonisko sabiedrību ārējo attiecību jomā" (COM(2012)0492),

– ņemot vērā Padomes 2023. gada 10. marta secinājumus par pilsoniskās telpas lomu pamattiesību aizsardzībā un veicināšanā Eiropas Savienībā,

– ņemot vērā Komisijas priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par uzņēmumu pienācīgu rūpību attiecībā uz ilgtspēju un ar ko groza Direktīvu (ES) 2019/1937 (COM(2022)0071),

– ņemot vērā ES 2022. gada ziņojumu par cilvēktiesībām un demokrātiju pasaulē,

– ņemot vērā Saharova balvu par domas brīvību,

– ņemot vērā 2019. gada 15. janvāra rezolūciju par ES pamatnostādnēm un pilnvarām ES īpašajam sūtnim reliģijas vai ticības brīvības veicināšanai ārpus ES[3],

– ņemot vērā 2020. gada 23. oktobra rezolūciju par dzimumu līdztiesību ES ārpolitikā un drošības politikā[4],

– ņemot vērā 2021. gada 19. maija rezolūciju par cilvēktiesību aizsardzību un ES ārējās migrācijas politiku[5],

– ņemot vērā 2021. gada 19. maija rezolūciju par klimata pārmaiņu ietekmi uz cilvēktiesībām un vides aizstāvju lomu šajā jautājumā[6],

– ņemot vērā 2021. gada 8. jūlija rezolūciju par ES globālo cilvēktiesību sankciju režīmu

[3] OV C 411, 27.11.2020., 30. lpp.
[4] OV C 404, 6.10.2021., 202. lpp.
[5] OV C 15, 12.1.2022., 70. lpp.
[6] OV C 15, 12.1.2022., 111. lpp.

(ES Magņitska likums)[7],

– ņemot vērā 2021. gada 16. septembra rezolūciju ar ieteikumiem Komisijai par to, lai dzimumbalstīta vardarbība tiktu iekļauta kā jauna noziegumu joma LESD 83. panta 1. punktā uzskaitītajā noziegumu jomu sarakstā[8],

– ņemot vērā 2022. gada 17. februāra ieteikumu Padomei un Komisijas priekšsēdētājas vietniekam / Savienības Augstajam pārstāvim ārlietās un drošības politikas jautājumos par korupciju un cilvēktiesībām[9],

– ņemot vērā 2023. gada 18. janvāra rezolūciju par 2022. gada ziņojumu par cilvēktiesībām un demokrātiju pasaulē un Eiropas Savienības politiku šajā jomā[10], kā arī iepriekšējās rezolūcijas par agrākajiem gada ziņojumiem,

– ņemot vērā visas Parlamenta rezolūcijas par cilvēktiesību, demokrātijas un tiesiskuma pārkāpumiem (tā dēvētās steidzamās rezolūcijas), kas ir pieņemtas saskaņā ar Reglamenta 144. pantu kopš 2019. gada, jo īpaši 2022. un 2023. gadā pieņemtās rezolūcijas,

– ņemot vērā Reglamenta 54. pantu,

– ņemot vērā Ārlietu komitejas ziņojumu (A9-0000/2023),

A. tā kā Savienība ir dibināta, pamatojoties uz tādu vērtību respektēšanu kā cilvēka cieņa, brīvība, demokrātija, vienlīdzība, tiesiskums un cilvēktiesības, kā tas ir noteikts LES 2. pantā; tā kā Savienības rīcību visā pasaulē nosaka cilvēktiesību universālums un nedalāmība;

B. tā kā saskaņā ar Līgumiem cilvēktiesību un demokrātijas efektīva aizsardzība un aizstāvība ir ES ārējās darbības pamatā;

C. tā kā ES iekšpolitikas un ārpolitikas savstarpēja konsekvence un saskaņotība ir būtiska, lai nodrošinātu efektīvu ES cilvēktiesību politiku;

D. tā kā valstis, kas ikvienai personai ir nodrošinājušas iespēju izmantot savas cilvēktiesības, ir demokrātiskas valstis; tā kā uz noteikumiem balstīts multilaterālisms ir labākā organizatoriskā sistēma demokrātijas aizstāvībai;

E. tā kā autokrātisku režīmu skaits ir palielinājies un saskaņā ar Gēteborgas universitātes datiem 70 % pasaules iedzīvotāju tagad dzīvo autoritāras pārvaldes valstīs[11]; tā kā šāds autoritārisma, neliberālisma un populisma pieaugums apdraud globālo uz noteikumiem balstīto kārtību, cilvēktiesību aizsardzību un veicināšanu pasaulē, kā arī vērtības un pamatprincipus, uz kuriem balstās Eiropas Savienība;

[7] OV C 99, 1.3.2022., 152. lpp.
[8] OV C 117, 11.3.2022., 88. lpp.
[9] OV C 342, 6.9.2022., 295. lpp.
[10] Pieņemtie teksti, P9_TA(2023)0011.
[11] Gēteborgas universitāte, "The world is becoming increasingly authoritarian - but there is hope", 2023. gada 2. marts https://www.gu.se/en/news/the-world-is-becoming-increasingly-authoritarian-but-there-is-hope.

F. tā kā šā gada vidusposma pārskats par ES Rīcības plānu cilvēktiesību un demokrātijas jomā 2020.–2024. gadam liecina, ka, neraugoties uz līdz šim panākto progresu, ir jādara vairāk, jo īpaši saistībā ar nepieredzētām problēmām, ar kurām pasaule ir saskārusies kopš tā pieņemšanas,

Globālo tendenču un galveno problēmu risināšana

1. atkārtoti apliecina cilvēktiesību universālumu un nedalāmību, kā arī katra cilvēka neatņemamo cieņu; atkārtoti apstiprina ES un tās dalībvalstu pienākumu veicināt un aizsargāt demokrātiju un cilvēktiesību universālumu visā pasaulē;

2. uzsver, ka ES ir jābūt pilnībā gatavai stāties pretī autoritārisma, neliberālisma un populisma pieaugumam, kā arī pieaugošajiem uzbrukumiem cilvēktiesību, demokrātijas un starptautisko humanitāro tiesību universālumam;

3. nosoda aizvien pieaugošo cilvēktiesību un demokrātisko vērtību pārkāpumu tendenci visā pasaulē attiecībā uz, piemēram, nāvessoda izpildi, spīdzināšanu, patvaļīgu aizturēšanu un apcietināšanu, represijām pret pilsonisko sabiedrību un politiskajiem oponentiem, pārmērīgu vardarbību no valsts iestāžu puses un pret neatkarīgiem medijiem vērstu cenzūru un draudiem; pauž nožēlu par demokrātijas institūciju aizsardzības vājināšanos un pilsoniskās sabiedrības telpas sarukšanu visā pasaulē;

4. norāda uz pastiprināto instrumentu kopumu, ko izmanto autoritāri un neliberāli režīmi, lai izveidotu satvaru cilvēktiesību ierobežošanai, piemērojot leģislatīvus un neleģislatīvus noteikumus, ko izmanto, lai apklusinātu pilsonisko sabiedrību un draudētu tai, kontrolētu tiesu iestādes un vajātu cita starpā cilvēktiesību aizstāvjus, ierobežojot pamattiesību izmantošanu, kas ir to starptautisko cilvēktiesību saistību klajš pārkāpums;

5. ar gandarījumu norāda, ka saistībā ar šīm lielajām problēmām cilvēktiesību jomā visā pasaulē pastāv arī pozitīvi cilvēktiesību ievērošanas piemēri; uzsver, ka ir vajadzīga stratēģiskāka komunikācija attiecībā uz cilvēktiesībām un demokrātiju, izplatot informāciju par pozitīviem rezultātiem, politiku un paraugpraksi; atbalsta iniciatīvu "Cilvēktiesību veiksmes stāsti"[12], kas ir veids, kā popularizēt pozitīvus stāstus par cilvēktiesībām;

Universālu problēmjautājumu risināšana cilvēktiesību un demokrātijas jomā

Starptautisko cilvēktiesību un humanitāro tiesību ievērošana

6. uzsver nepieciešamību ievērot starptautiskās humanitārās tiesības; aicina efektīvi garantēt ātru un netraucētu humānās palīdzības plūsmu bruņotu konfliktu laikā un sistemātiski veidot humanitāros koridorus, kad un kur tas ir nepieciešams bruņotu konfliktu un kara situācijās; nosoda postošās humanitārās sekas un cilvēktiesību pārkāpumus, ko rada mūsdienu karadarbība un konflikti visā pasaulē; norāda uz bruņotu konfliktu ietekmi uz dzimumu līdztiesību, kā arī uz to ietekmi uz vidi;

[12] https://goodhumanrightsstories.net/.

Tiesības uz dzīvību: panākt vispārēju nāvessoda atcelšanu

7. norāda — neraugoties uz dažās trešās valstīs vērojamo tendenci īstenot nāvessoda atcelšanas pasākumus, šajā ziņā joprojām pastāv būtiskas problēmas; pauž nožēlu par to, ka savukārt citās trešās valstīs īstenoto nāvessodu skaits pēdējo piecu gadu laikā ir sasniedzis augstāko līmeni; atkārtoti aicina visas valstis pilnībā atcelt nāvessodu vai nekavējoties noteikt moratoriju, kas būtu pirmais solis tā atcelšanas virzienā;

Tiesības uz vārda brīvību, mediju brīvība un tiesības uz informāciju

8. pauž dziļas bažas par pieaugošajiem šķēršļiem vārda brīvībai un mediju brīvībai visā pasaulē, jo īpaši attiecībā uz žurnālistiem; nosoda žurnālistu, cilvēktiesību aizstāvju un pilsoniskās sabiedrības organizāciju cenzūru, kas tiek īstenota, piemērojot tā dēvētos ārvalstu aģentu tiesību aktus, kā arī citus leģislatīvus un neleģislatīvus pasākumus, ko pieņēmuši autoritāri un neliberāli režīmi; atkārtoti pauž dziļas bažas par to, ka pret sabiedrības līdzdalību tiek izmantota stratēģiska tiesvedība nolūkā to apklusināt;

Tiesības uz domas, apziņas, reliģijas un ticības brīvību

9. atkārtoti pauž bažas par tiesību uz domas, apziņas, reliģijas un ticības brīvību pārkāpumiem; pauž nožēlu par reliģijas vai ticības identitāšu instrumentalizāciju politiskiem mērķiem un reliģisko vai pārliecībā balstīto minoritāšu un reliģisko kopienu atstumtību dažās trešās valstīs; iesaka īpašajam sūtnim cieši un papildinošā veidā sadarboties ar ES īpašo pārstāvi (ESĪP) cilvēktiesību jautājumos un Padomes Cilvēktiesību jautājumu darba grupu un šajā nolūkā uzskata, ka īpašais sūtnis reliģijas un ticības brīvības veicināšanai ārpus ES būtu jāintegrē Eiropas Ārējās darbības dienestā līdzīgi kā citi īpašie sūtņi un ES īpašie pārstāvji;

Tiesības uz vienlīdzību un nediskrimināciju

10. atkārtoti nosoda visu veidu rasismu, neiecietību, ksenofobiju un diskrimināciju rases, etniskās piederības, tautības, sociālās šķiras, invaliditātes, kastas, reliģijas, pārliecības, vecuma, seksuālās orientācijas vai dzimtes identitātes dēļ; nosoda pieaugošos starptautiskos naida runas draudus, tostarp tiešsaistē; atkārtoti uzsver izglītības un dialoga izšķirošo nozīmi iecietības, izpratnes un daudzveidības veicināšanā;

Tiesības uz brīvību no spīdzināšanas un necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās

11. nosoda jebkādas darbības vai mēģinājumus jebkuros apstākļos legalizēt spīdzināšanu un citas nežēlīgas, necilvēcīgas vai pazemojošas rīcības vai sodīšanas metodes, kūdīt uz tām, atļaut tās vai piekrist to izmantošanai;

Tiesības uz sabiedrības līdzdalību

12. norāda, ka autoritāros un neliberālos režīmos netiek ievērotas tiesības piedalīties brīvās un godīgās vēlēšanās; uzsver, ka šie režīmi rīko viltus vēlēšanas ar mērķi stiprināt savu varu, un tajās nav reālas politiskas sāncensības un plurālisma; atkārtoti aicina ES apsvērt iespēju ieviest pastāvīgu uzaicinājumu vēlēšanu novērošanai saistībā ar demokrātijas klauzulu ES nolīgumos, vispārējo preferenču shēmā un līdzvērtīgos mehānismos;

Sieviešu tiesības un dzimumu līdztiesība

13. uzsver, ka sieviešu tiesības un dzimumu līdztiesība ir neaizstājamas un nedalāmas cilvēktiesības, kā arī tiesiskuma un noturīgas demokrātijas pamats; pauž nožēlu par to, ka miljoniem sieviešu un meiteņu turpina saskarties ar diskrimināciju un vardarbību, jo īpaši konfliktu kontekstā, un viņām tiek atņemta cieņa, autonomija un pat dzīvība; aicina ES, tās dalībvalstis un līdzīgi domājošus partnerus pastiprināt centienus, lai nodrošinātu viņu cilvēktiesību pilnīgu īstenošanu un aizsardzību; aicina izstrādāt ES sieviešu tiesību hartu; visstingrākajā veidā nosoda pieaugošos uzbrukumus seksuālajai un reproduktīvajai veselībai un tiesībām visā pasaulē, kā arī ar dzimumu saistītu vardarbību; atzinīgi vērtē ES pievienošanos Stambulas konvencijai;

Migrantu un bēgļu tiesības

14. nosoda migrantu, bēgļu un piespiedu kārtā pārvietoto personu cilvēktiesību un drošības vājināšanos; atkārtoti apstiprina šo personu neatņemamās cilvēktiesības un atgādina par valstu pienākumu tās aizsargāt saskaņā ar attiecīgajām starptautiskajām tiesībām; aicina ES un tās dalībvalstis efektīvi īstenot savas tiesības ES migrācijas politikā un sadarbību ar partnervalstīm šajā jomā; pauž nopietnas bažas par cilvēktiesību pārkāpumu dēļ piespiedu kārtā pārvietoto personu nepieredzēti lielo skaitu (122 miljoni līdz 2022. gada beigām), kas pēdējo 10 gadu laikā ir divkāršojies;

Cilvēktiesības, uzņēmējdarbība un tirdzniecība

15. uzsver tirdzniecības kā galvenā instrumenta nozīmīgumu cilvēktiesību situācijas veicināšanā un uzlabošanā ES partnervalstīs; tomēr norāda, ka dažās attiecīgajās valstīs uzlabojumi ir bijuši niecīgi vai to nav bijis vispār; pauž nožēlu par pārmērīgas un ekspluatējošas uzņēmējdarbības kaitīgo ietekmi uz cilvēktiesībām un demokrātiju; aicina ātri un vērienīgi panākt galīgo vienošanos attiecībā uz direktīvu par uzņēmumu pienācīgu rūpību attiecībā uz ilgtspēju, paredzot saistošus ES noteikumus par atbildīgu korporatīvo rīcību attiecībā uz cilvēktiesībām, darba un vides tiesībām, un savlaicīgi pabeigt piespiedu darba produktu aizliegumu, lai nodrošinātu, ka produkti, kas ražoti, izmantojot piespiedu darbu, tiek aizliegti Savienības tirgū;

LGBTIQ+ personu tiesības

16. pauž nožēlu par cilvēktiesību pārkāpumiem, tostarp lesbiešu, geju, biseksuāļu, transpersonu, nebināru personu, interseksuāļu un kvīru (*LGBTIQ+*) diskrimināciju, vajāšanu, pret viņiem vērstu vardarbību un viņu nogalināšanu visā pasaulē; pauž nopietnas bažas par naida un pret *LGBTIQ+* vērstu vēstījumu un tādu tiesību aktu izplatīšanos, kas vērsti pret *LGBTIQ+* un cilvēktiesību aizstāvjiem; atkārtoti aicina pilnībā īstenot *LGBTIQ* līdztiesības stratēģiju 2020.–2025. gadam kā ES instrumentu *LGBTIQ* cilvēku stāvokļa uzlabošanai visā pasaulē;

Bērna tiesības

17. nosoda bērna tiesību ievērošanas samazināšanos un aizvien biežākos šo tiesību pārkāpumus, tostarp vardarbību, agrīnas un piespiedu laulības, seksuālu vardarbību, tostarp dzimumorgānu kropļošanu, cilvēku tirdzniecību, bērnu darbu, bērnu kareivju vervēšanu, izglītības un veselības aprūpes pieejamības trūkumu, nepietiekamu uzturu un

galēju nabadzību; atkārtoti aicina īstenot sistemātisku un konsekventu pieeju bērna tiesību veicināšanai un aizsardzībai visā ES ārpolitikā;

Personu ar invaliditāti tiesības

18. pauž bažas par problēmām, kas saistītas ar personu ar invaliditāti tiesību, piemēram, izglītības, veselības aprūpes un nodarbinātības, pilnīgu īstenošanu un līdzdalību politiskajā dzīvē; atkārtoti aicina ES palīdzēt partnervalstīm izstrādāt politiku personu ar invaliditāti aprūpētāju atbalstam;

Vecāka gadagājuma cilvēku tiesības

19. atkārtoti aicina ES un tās dalībvalstis izstrādāt jaunas vecāka gadagājuma cilvēku tiesību stiprināšanas iespējas, ņemot vērā daudzās problēmas, ar kurām viņi saskaras, piemēram, cita starpā diskrimināciju vecuma dēļ, nabadzību, vardarbību un sociālās aizsardzības trūkumu;

Tiesības uz pārtiku

20. atgādina, ka tiesības uz pārtiku, tostarp fiziska un ekonomiska piekļuve atbilstīgai pārtikai vai tās iepirkuma līdzekļiem, ir cilvēktiesības; pauž nopietnas bažas par problēmām saistībā ar tiesībām uz pārtiku visā pasaulē, jo īpaši kara un konfliktu situācijās; aicina ES un tās dalībvalstis veicināt obligātas pamatnostādnes par tiesībām uz pārtiku ANO sistēmā;

Tiesības uz tīru, veselīgu un ilgtspējīgu vidi

21. uzsver, ka klimata pārmaiņas un to ietekme uz vidi tieši ietekmē visu cilvēktiesību efektīvu īstenošanu; atzīst pilsoniskās sabiedrības organizāciju, vides cilvēktiesību aizstāvju un pirmiedzīvotāju aktīvistu svarīgo darbu tīras, veselīgas un ilgtspējīgas vides aizsardzībā; pauž nožēlu par risku, ar ko saskaras vides cilvēktiesību aizstāvji un pirmiedzīvotāju aktīvisti, un aicina garantēt viņu efektīvu aizsardzību;

Cilvēktiesības un digitālās tehnoloģijas

22. pauž bažas par apdraudējumu, ko mākslīgais intelekts (MI) var radīt demokrātijai un cilvēktiesībām, jo īpaši, ja tas netiek pienācīgi reglamentēts; atzinīgi vērtē Padomes 2023. gada 26. jūnija secinājumus stiprināt ES lomu un vadošo pozīciju globālajā digitālajā pārvaldībā, jo īpaši tās kā globālā digitālā noteikumu kopuma veidotāja pozīciju, un šajā ziņā atzinīgi vērtē priekšlikumu regulai, ar ko saskaņo noteikumus par MI, kuriem ir jāaizsargā cilvēktiesības, un priekšrocības, ko mākslīgais intelekts var sniegt cilvēku labklājībai;

Stiprināt ES instrumentu kopumu cilvēktiesību un demokrātijas veicināšanai un aizsardzībai visā pasaulē

ES rīcības plāns cilvēktiesību un demokrātijas jomā

23. konstatē — lai gan ES un tās dalībvalstu līdz šim īstenotais ES rīcības plāns cilvēktiesību un demokrātijas jomā ir būtisks, tas joprojām nav atbilstīgs pašreizējai

situācijai, jo īpaši, kā norādīts tā vidusposma pārskatā, ņemot vērā nepieredzētās problēmas, ar kurām pasaule saskaras kopš tā pieņemšanas; šajā ziņā atzinīgi vērtē rīcības plāna pastiprināšanu atlikušajam laikposmam, lai maksimāli palielinātu sinerģiju un papildināmību starp cilvēktiesībām un demokrātiju vietējā, valsts un pasaules līmenī;

ES īpašais pārstāvis cilvēktiesību jautājumos

24. pilnībā atbalsta ESĪP cilvēktiesību jautājumos darbu, veicinot ES cilvēktiesību darbību pamanāmību un saskaņotību ES ārējās attiecībās; atbalsta viņa centrālo lomu ES cilvēktiesību veicināšanā un aizsardzībā, sadarbojoties ar trešām valstīm un līdzīgi domājošiem partneriem;

Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instruments "Eiropa pasaulē" un tematiskā programma "Cilvēktiesības un demokrātija"

25. atgādina, ka Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumentam "Eiropa pasaulē", tostarp tā tematiskajai programmai cilvēktiesību un demokrātijas jomā, ir būtiska nozīme kā svarīgam ES instrumentam cilvēktiesību un demokrātijas veicināšanā un aizsardzībā visā pasaulē; uzsver nepieciešamību sadarboties ar pilsonisko sabiedrību visās attiecīgajās ES ārējās darbībās; atkārtoti uzsver, ka ES ārējās darbības instrumentos ir svarīgi integrēt cilvēktiesībās balstītu pieeju;

ES starptautiskie nolīgumi

26. uzsver, ka cilvēktiesību klauzulas kā "būtisks elements" būtu jāpiemēro visiem ES starptautiskajiem nolīgumiem, tostarp nozaru un ieguldījumu nolīgumiem; norāda, ka līdz 2014. gadam ES oficiāli aktivizēja cilvēktiesību klauzulas vairāk nekā divdesmit reižu un kopš tā laika tikai vienu reizi ir pieņēmusi "atbilstīgus pasākumus" saskaņā ar šīm klauzulām; atkārtoti norāda — ņemot vērā to, ka partnervalstis pastāvīgi pārkāpj cilvēktiesību klauzulas, ES būtu jāreaģē ātri un izlēmīgi, cita starpā apturot attiecīgos nolīgumus, ja citas iespējas izrādīsies neefektīvas;

ES cilvēktiesību dialogi

27. uzsver cilvēktiesību dialogu svarīgo nozīmi ES cilvēktiesību instrumentu kopumā un kā nozīmīgu līdzekli ES rīcības plāna cilvēktiesību un demokrātijas jomā īstenošanai; uzsver, ka šajos dialogos būtu jāpievēršas visu cilvēktiesību un demokrātijas stāvoklim attiecīgajās valstīs; norāda, ka cilvēktiesību dialogi būtu jāuzskata par ilgtspējīgas ES iesaistes pamatelementu, nevis par patstāvīgu instrumentu; atgādina, ka šie dialogi ir jāizmanto kopā un sinerģijā ar citiem instrumentiem; atkārtoti uzsver nepieciešamību izskatīt atsevišķus gadījumus un nodrošināt pienācīgus turpmākos pasākumus; aicina palielināt šo dialogu un to rezultātu pamanāmību, cita starpā publicējot kopīgu paziņojumu presei;

ES globālais cilvēktiesību sankciju režīms (GHRSR)

28. atzinīgi vērtē to, ka ES *GHRSR* arvien vairāk tiek izmantots kā svarīgs politisks instruments ES cilvēktiesību un demokrātijas aizstāvībai visā pasaulē; tomēr norāda uz

problēmām, ko, pieņemot lēmumus, rada vienprātības prasība, un atkārtoti aicina ieviest kvalificēta vairākuma balsošanu attiecībā uz lēmumiem par *GHRSR*; pilnībā atbalsta iespēju šajā sakarībā ES satvarā noteikt mērķtiecīgas korupcijas apkarošanas sankcijas, kas ir bijusi Parlamenta ilgtermiņa prioritāte, vai nu iekļaujot to *GHRSR*, vai izmantojot citu režīmu; uzsver, ka ir pilnībā jāpiemēro sankcijas, un aicina vērsties pret noteikumu apiešanu;

Demokrātijas atbalsta pasākumi

29. atkārtoti pauž bažas par autoritāru un neliberālu režīmu aizvien biežākajiem uzbrukumiem demokrātijai un demokrātijas standartiem; uzsver, ka demokrātijas aizsardzība un atbalstīšana visā pasaulē arvien vairāk kļūst par ģeopolitisku un stratēģisku interešu jomu; atkārtoti uzsver ES vēlēšanu novērošanas misiju nozīmi un Parlamenta ieguldījumu to metodikas izstrādē un uzlabošanā; prasa palielināt Eiropas Parlamenta Demokrātijas atbalsta un vēlēšanu koordinācijas grupas resursus;

ES atbalsts cilvēktiesību aizstāvjiem

30. pauž nopietnas bažas par uzbrukumiem cilvēktiesību aizstāvjiem, kā arī viņu ģimenēm, kopienām un juristiem un viņu vajāšanu, un pauž īpašu satraukumu par to, ka viņu vajāšanai tiek izmantoti arvien sarežģītāki līdzekļi; pilnībā atbalsta cilvēktiesību aizstāvju darbu un ES rīcību, lai nodrošinātu viņu aizsardzību visā pasaulē; aicina ES un tās dalībvalstis pilnībā un konsekventi piemērot ES pamatnostādnes par cilvēktiesību aizstāvjiem; aicina pielikt pūles, lai stiprinātu ES darbību un kanālu pamanāmību cilvēktiesību aizstāvju aizsardzībai un atbalstam: atkārtoti aicina Komisiju uzņemties proaktīvu lomu ES mēroga vairākkārtējas ieceļošanas vīzu sistēmas izveidē apdraudētajiem cilvēktiesību aizstāvjiem;

Nesodāmības un korupcijas apkarošana

31. uzsver, ka gan nesodāmība, gan korupcija veicina un pastiprina cilvēktiesību pārkāpumus un demokrātijas lejupslīdi; atzinīgi vērtē korupcijas apkarošanas pasākumus ES ārpolitikā, kas izklāstīti Komisijas un Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos 2023. gada 3. maija kopīgajā paziņojumā par cīņu pret korupciju (JOIN(20203)0012); atbalsta pretkorupcijas noteikumus, kas iekļauti ES tirdzniecības nolīgumos ar trešām valstīm; uzsver pilsoniskās sabiedrības svarīgo lomu trešās valstīs, uzraugot cīņu pret nesodāmību un korupciju;

ES darbības daudzpusējā līmenī

32. uzsver, ka ES un tās dalībvalstīm ir jāpauž vienota nostāja gan ANO, gan citos daudzpusējos forumos; aicina ES un tās dalībvalstis nodrošināt Savienībai atsevišķu un pastāvīgu vietu daudzpusējos forumos, tostarp ANO Drošības padomē; aicina ES delegācijas uzņemties spēcīgāku lomu daudzpusējos forumos, attiecībā uz kuriem tām vajadzētu būt pieejamiem pienācīgiem resursiem;

33. atzinīgi vērtē politisko un finansiālo atbalstu, ko ES ir sniegusi Starptautiskajai Krimināltiesai (*ICC*), tostarp Starptautiskās Krimināltiesas prokurora birojam; aicina ES un tās dalībvalstis turpināt atbalstīt *ICC* ar nepieciešamajiem līdzekļiem un resursiem un izmantot visus tās rīcībā esošos instrumentus, lai stiprinātu cīņu pret nesodāmību visā

pasaulē;

Eiropas komandas pieeja

34. pauž nožēlu par to, ka dalībvalstu vēstniecībās un ES delegācijās trešās valstīs ir vērojamas atšķirīgas pieejas cilvēktiesību aizsardzībai un veicināšanai; uzsver, ka dalībvalstu vēstniecībām lielākas lomas uzņemšanās cilvēktiesību veicināšanā un aizsardzībā būtu jānosaka par prioritāti un tām arī būtu jāatbalsta pilsoniskā sabiedrība trešās valstīs; norāda, ka šai atbildībai nevajadzētu būt pilnībā ES delegāciju ziņā; mudina ES un tās dalībvalstis pastiprināt centienus veicināt un aizsargāt cilvēktiesības un demokrātiju visā pasaulē;

°

° °

35. uzdod priekšsēdētājai nosūtīt šo rezolūciju Padomei, Komisijai, Komisijas priekšsēdētājas vietniekam / Savienības Augstajam pārstāvim ārlietās un drošības politikas jautājumos, Eiropas Savienības īpašajam pārstāvim cilvēktiesību jautājumos, dalībvalstu valdībām un parlamentiem, ANO Drošības padomei, ANO ģenerālsekretāram, ANO Ģenerālās asamblejas 77. sesijas priekšsēdētājam, ANO Cilvēktiesību padomes priekšsēdētājam, ANO Augstajam komisāram cilvēktiesību jautājumos un Eiropas Savienības delegāciju vadītājiem.

PASKAIDROJUMS

Katru gadu Eiropas Parlaments pieņem trīs gada ziņojumus par ES ārpolitiku, drošības un aizsardzības un cilvēktiesību politiku.

Šie trīs ziņojumi ir šādi:

- 2023. gada ziņojums par kopējās ārpolitikas un drošības politikas īstenošanu (pamatojoties uz Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos ziņojumu Eiropas Parlamentam par kopējo ārpolitiku un drošības politiku) — AFET komitejas kompetence,
- 2023. gada ziņojums par cilvēktiesībām un demokrātiju pasaulē un Eiropas Savienības politiku šajā jomā (pamatojoties uz ES 2022. gada ziņojumu par cilvēktiesībām un demokrātiju pasaulē) — DROI apakškomitejas kompetence, un
- 2023. gada ziņojums par kopējās drošības un aizsardzības politikas īstenošanu (pamatojoties uz Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos ziņojumu Eiropas Parlamentam par kopējo ārpolitiku un drošības politiku) — SEDE apakškomitejas kompetence.

Šajos ziņojumos tiek uzraudzīta un novērtēta kopējās ārpolitikas un drošības politikas, tostarp ES cilvēktiesību politikas un kopējās drošības un aizsardzības politikas, īstenošana. Tie ir svarīgs elements Eiropas Parlamenta ieguldījumā ES ārpolitikā, jo īpaši attiecībā uz pastiprinātajām kontroles tiesībām, kas Eiropas Parlamentam piešķirtas ar Lisabonas līgumu. Ir svarīgi, lai Eiropas Parlaments atbildētu uz citu iestāžu gada ziņojumiem, tiklīdz tie ir publicēti.